

ÚT HEIMURIN

„Vit hava tað sum í himmiríki her úti...“

Fyri einum ári síðan vóru 250 menniskju flutt burtur av lítlu atlantsoynni; Trista da Cunha. Tey hava síðan búð í Onglandi, har tey hava fingið kunnleika um mannalívið í atomöldini — og nú vilja tey sleppa heim aftur.

Fólkini, ið vóru flutt frá eldgosoyni Trista da Cunha í október 1961, siga, at tey hava fingið nóg mikið av Onglandi. Tey venda aftur til teirra lítlu oyggj, hina einsonnu oynda sunnalagað í Atlanthavinum, næstan 4000 km frá mesta landi.

Tey siga, at tað einasta, tey hava við sær heim er stivste og so nokkur ring minni um veðurlagið í Onglandi, sum tey meina, er meira harðbalið enn veðurlagið á teirra egnu oyggj.

Børnini eru ætlandi ikki eftirspurd í hesum viktorianska samfelagnum, har hugan teirra eldru er einsamall ráðandi.

Í Onglandi hava menn tikið harðliga til orða móti hesi avgerð, ið gjørð er av stórum meiralaft av øllum yvir 21 ár. Tað vóru einans 5 atkvøður imóti, tá atkvøtt varð um málið.

TRISTAN ER OKKARA HEIM - ONGLAND FREMMAND JORÐ.

Mong siga, at úrslitið er óttu fyri teimum eldru. Hetta verður átalat, tí á henda hátt verða tey ungu trýst til eitt liv í troystaloysi, fátækradømi, hungri og halli, og tað verður sagt, at um hildin var ein fultkomuliga fræls fólkaatkvøða, vildi helmingurin av oyggja búgvunum valt at verja verðandi í Onglandi í staðin fyri at venda heim aftur til hin veðurbardu 12 km breiðu eldgosoynda.

— Tað er rætt, siga tey fáu oyggjabúgvarnir, ið eru til reiðar at siga nakað. Tristan er okkara heim, og Ongland er fremmand jorð, sjálvt um vit tekniskt sæð eru breitar. Ongland hevur eitt harðbalið veðurlag, ið hevur valdað deyða fleiri Tristan-búgvna og bronkíussjúku hjá øðrum. Ongland metir eisini menninar frá Tristan at vera ófagharðar, ið vil siga, at lonin er lítill og arbeiðstíðin harð og lang.

Trý, ið atkvøddu imóti at venda heim aftur, Victor Rogers, kona hansara og teirra elsta dóttur Joan, siga: »Vit eru lukkugligr her, og vit ynskja at verða her.« Rogers fær 200 kr. um vikuna sum kyndara og sigur, at hann aldri kundi hugsa seg at búð á Tristan aftur.

HUNGUR OG HALL — OG TAÐ EINGIN FRAMTÍÐ.

Ein hovuðorsøk til at ikki allir íbúgvarnir vilja venda heim aftur er tann, at næstu skyldfólk nýðast gifta seg og við tí úrsliti, at fleiri og fleiri børn verða fødd við mentalum og líkamligum brekum. Hartil kemur at ein rúgva av kvinnum mugu gerast »gamlar gentur«, tá tað seinastu árinu eru fødd nóg fleiri gentubørn enn drengjabørn.

Ein fyrrv. ríkisumboðsmaður á oygni og ein fyrrv. ráðgjafi, ið báðir hava havt umsjón við oygni í trý ár, eru samdir við mótmælis-

fólkini og heita á tey eldru at hugsa seg um einaferð aftrat.

Francis Harris, 40 ár, ið hevði umstítingina av oygni í enska koloniministerinum frá 1956—58, sigur bart út, at tey eldru eru ov gomul og bláoygd at skilja einbúgvatilveruna, tey tvinga tey yngri til.

Presturin Philip Lindsay, ið hevur verið prestur á Tristan, bað tey um at lata vitid sigra á kenslunum. »Tristan er einki paradís á jorðini, men ein harðbalið, veðurhardur klettur. Tey venda heim aftur til hungur, fátækradømi og har er eingin framtíð.«

EIN BROTSGERÐ AT LATA TEY FARA.

— Tað er ein brotsgerð at lata tey fara heim aftur, sigur Harris. Natúrin legði staðið oyði. Tað var ein goð gerð. Tey ungu atkvøddu fyri at fara, tí tey eru bangin fyri

teimum eldru, og tí tey eru uppalld at gera, sum tey eldru siga.

Tey eldru vita, at tey ikki kunnu klára seg uttan hjálp teirra ungu at fiska, dyrka epli og høgga brenni.

Oyggjin verður meir og meira einsom sum frálidur. Maturin er mesti fiskur og epli. Tey fáa kjot fyra ferðir um árið. Tað verður torført hjá teimum fyra ella fimm árliga skipavítjanunum, uttan so at ströndin verður ruddað, soleiðs at Tristanbúgvarnir kunnu skjóta bát.

— Men álvarsamastu trupulleikarnir eru, sigur Harris, at tað einans eru sjeið familjur, og at samgittarnar verða meira vanligar. Í trý av teimum seks brúðerpunum í 1957 vóru abbarnir og ommurnar at brúður og brúðgömi systkinabørn.

ABBI AT 22 — STARBLINDUR.

Í einari familju er abbin at 22 børnum starblindur, og hesi børnini verða skjótt samgitt, um tey venda aftur til Tristan. Líkindini til tít hesi vera at fáa blind børn er ógvuliga stóru. Hvussu kann ein lova teimum ungu at venda aftur til alt hetta?

Lindsay, prestur, sigur, at størsti meinbogi er at tey hava fingið var hugan av, at arbeiðslagið í Onglandi er ov tungt og hart. Tey brigga seg ikki um at arbeiða 5 dagar um vikuna. Á Tristan nýtast tey ikki arbeiða, uttan tá ið eingin matur er í húsinum.

Talsnøður Tristan-búgvanna Willie Repetto, 60 ár, og sum er høvdingur á oygni sigur:

— Vit eru eingir letingar. Vit

velta korn, vit ansa okkara djór, um, og vit veida fisk. Allar tær vandamiklu fylgjurnar av samgittunum raka okkum ikki. Okkara heilsa er besta prógv fyri tí. Tey flestu av okkum verða gomul á Tristan, har vit ikki kenna tykkara stríð og strev fyri dagliga breyðinum. Vit hava tað sum í himmiríki.

TWIST Í STAÐIN FYRI POLKA.

Sum breiskir ríkisborgarar kunnu Tristanbúgvvar innadhvørt verða í Onglandi ella venda heim aftur.

Men konservfabrikkin, har nógvir av íbúgvunum arbeiðdu, vatn- kloakkarbeiðini og mong hús eru oydd, og fjórðan er fjald av stórum lavagróti.

Vónað verður at mangir vilja

hugsa seg um einaferð aftrat og ongan veg fara. Men í lotuni vilja teir flestu av teimum 50 Tristanbúgvunum, sum vóru við á fyrstu ferðina til oynda síðan eldgosið, fara heim aftur. Hesir verða teir sterkastu og bestu at fara avstað og fyrireika heimkomuna hjá hinum, tá bretska umstítingin gevur farloyvi um nakrar mánaðir.

Repetto sigur, at børnini fara at fáa loyvi at twista í samkomuhúsinum, har tey áður einans dansaðu polka og vals. Fjarsýn, radio, vaskimaskinur, elektrisk strúkjørn og tilfikt, sum Tristanbúgvvar nýttu í Onglandi, taka teir ikki við sær heim.

— Okkum nýtist tað ikki, sigur Repetto, og vit koma ikki at sakna alt hetta.

Vit hava hinar tiltiknu sterku

LEE cowboybukurnar

at selja.

Lf. Samvinnufelag Fiskimanna

tlf. 1653 — 1753.

Keypa væl hagræddan

FESKAN UPSA

Tað er neyðugt, at upsin er væl bløðgaður

Pf. BACALAO

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINN PRODUKT

Heðin Brú: LEIKUM FAGURT ...

XIII.

Valfundirnir byrja. Skrá hevur staðið í bløðunum yvir, hvussu teir ferðast.

Beinan vegin, fólk hevur lisið, kemur røringur í. Menn hittast undir roysnunum og tala um hetta. Í bygdum, har eingin valfundur er lýstur, verður fólk firtið. »Teir spilstust ikki, um teir komu higar at tala fyri okkum eitt kvøld,« segdu tey sáttliga, »nú hava vit so mangan valt og ikki borið eyga við teir.«

»Ja, og nú er ein nýggjur flokkur komin afturat, teir máttu komið at víst seg.«

Tá kemur ein breiðvaksin inn í flokkin, brýður skráina og harkar: »Fund mugu vit hava, eitt stuttligt kvøld skulu vit fáa burtur úr valinum. Tað verður eisini tað einasta, vit hava at venta. Eg havi nú valt í tjúgu ár, tað er versnað so tungliga hvørt takið; man onga vend taka, um vit so fáa tiggju flokkar afturat.«

»Á, tú Óli, okkurt sigur tú! Nei, her verður eingin fundur. Hevur tú ikki sett bløðini?«

Óli blásti skráina út, stappaði sær upp í pípu og fór spakuliga raggandi niðan undir roysnið. Summir talaðu sáttliga. Flestu tagdu og lurtadu.

»Nyttar tað at hava lögingið? Teir sita í Havn og samtykkja mál, tingast. Nóg er bert orðaleikur, men sumt, ið samtykt verður, er álvarsmál og kundi bót um her heima, varð tað framt. Men

tingið hevur einki ræði, málið fer bert í ríkisstýrið, so liggur tað har.« Maðurin nevnið sakir, sum eru samtyktar ár um ár í seks tingsetum, sendar niður hvarja ferð, spurt eftir teimum í heilum — einki svar, hvorki ja ella nei. So í úrtíð ein undanfarsla . . . málið kannast betur . . . reisast av nýggjum á breiðari grundarlagi. Ár fer og ár kemur — einki!«

»Hatta er so sætt, sum tað er sagt,« halda fleiri.

»Tingið skuldi bert viðgjørt eitt mál hvarja setuna,« sigur ein, — löggávurætt til tingið, rætt at áleggja skatt og rætt at ráða yvir statsgjaldinum til Føroyar, so farið heim.«

»Hatta er tað, framtaksmenn vilja.«

»Framtaksmenn. — Blástur!«

»Nei, teir eru teir einsatu, ið glógvar í — hóast alt. Men ov fáir; ihaldsmenn ráða á tingi. Amtnaðurin býr málini út til ríkisstýrið, hann tekur ráð úr reyvini á ihaldsmönnum.«

»Tað er ikki einki um hetta,« siga fleiri.

»Tað eru tvey sløg av framtaksmönnum. Teir, sum vilja hava fiskimenn og arbeiðsmenn inn á ting, og so teir, sum velja bondur og skúllalærarar.«

Tá ier onkur og er á veg avstað: »Enn er lítill munur á teimum slegnum, men kanska onkur ræðist fyri framtíðini. Hvi munnu reiðararnir leggja so til brots at gera nýggjan flokk?«

Soleiðis gongur tosið.

Tá kemur Óli aftur: »Vit fáa fund; eg havi ringt til oddamenninar: Eingin atkvøða hiðani, uttan tit koma. — Jú, tað var leyst og lúgð — »fá okkum innivist og fundarhús, vit vera átta,« søgdu teir.

»Tú smeig teg ikki burtur Óli, rætt ger tú,« lædu menninir og vóru glaðir við.

Húsin gjørdur seg til at taka imóti teimum.

Fundardagurin kemur. Gott frostveður, klárt. Menn hava